

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Савранчук Людмили Леонідівни на дисертаційне дослідження Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України», поданого до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Протягом усієї історії розвитку людства питання безпеки були найважливішими викликами для країн світу. Виникнення, становлення та розвиток держави як політичної організації суспільства показує, що неефективна адміністративно-правова діяльність державних інституцій у боротьбі із зовнішніми та внутрішніми загрозами породжує страх і невпевненість, підриває довіру суспільства до владних інституцій. Це призводить до серйозних незворотних втрат, включаючи втрату самої держави.

Сьогодні наша країна стикається з безпрецедентною військовою, політичною, економічною та психологічною агресією. Все це є випробуванням на міцність системи національної безпеки. На сьогоднішній день система національної безпеки сьогодні змушена безперервно працювати проти надзвичайно небезпечних зовнішніх і внутрішніх загроз. Ці питання мають особливе значення не лише для практики забезпечення національної безпеки в сучасних демократичних державах, але й для юридичної науки, формування наукових концепцій адміністративно-правового забезпечення національної безпеки, а також для окремих суб'єктів, які отримують таке забезпечення.

Одним із ключових суб'єктів у цій сфері є Рада національної безпеки і оборони України. В умовах швидкої зміни політичних, економічних, соціологічних та інших чинників як всередині України, так і серед іноземних партнерів, які підтримують Україну, Рада працює не лише над виробленням нових підходів та пошуком нестандартних рішень, але й над вирішенням існуючих та нових викликів, пов'язаних з російською агресією, а саме Він відіграє центральну роль у використанні всіх наявних резервів і можливостей Адміністрації для реагування. Ця організація відповідає не лише за

координацію та контроль діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони, а й, у сучасних умовах, за генерування нових стратегічних і тактичних підходів до розв'язання існуючих проблем та комплексне використання сил і засобів для реагування на наявні та потенційні загрози мають бути прийняті. Звісно, що чим сильніша агресія противника, тим більше ресурсів і зусиль держава повинна витратити на його перемогу, адже чим сильніша агресія противника, тим більше ресурсів і зусиль держава повинна витратити на його перемогу. Саме тому шляхи підвищення ефективності діяльності Ради національної безпеки і оборони України є важливими не лише з адміністративно-правової точки зору, але й з точки зору наукових досліджень.

У зв'язку із цим, актуальність теми дисертації А.В. Дашковської «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України» не викликає сумнівів як у науковому, теоретичному, так і практичному аспектах.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертанту визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертант проаналізував значну кількість джерел (287 найменування), ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані щодо діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації щодо

забезпечення національної безпеки і оборони України, результати анкетування 234 респондентів (посадових осіб державних органів, які приймають участь у виконанні завдань по забезпеченню національної безпеки і оборони), правова публіцистика тощо.

Результати наукового дослідження викладено в чотирнадцяти наукових публікаціях, серед яких п'ять статей – у виданнях, що включені МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також у дев'яти тезах, що опубліковані у збірниках матеріалів науково-практичних та міжнародних конференцій.

Отже, дисертація А.В. Дашковської на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України» виконана на високому науковому рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація А.В. Дашковської є одним з перших системних досліджень, у якому комплексно з використанням сучасних методів пізнання та з урахуванням новітніх досягнень правової науки проаналізовано теоретико-правові засади адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Зокрема, новизна отриманих результатів полягає в тому, що у вітчизняній науці вперше визначено адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України як систему закріплених у законодавстві ознак, що визначають її роль, місце та призначення у системі публічного адміністрування, вказують на їх відмінність від інших державних органів та порядок взаємодії з ними; досліджено нормативно-правове регулювання адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України, до якого віднесено вплив держави на сукупність суспільних відносин, які стосуються: встановлення місця досліджуваного органу в

системі публічного управління; визначення меж його повноважень та компетенції; реалізації даним органом прав та обов'язків, встановлення порядку його взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень, юридичними та фізичними особами; визначення особливостей юридичної відповідальності даного органу, а також формування правил поведінки його посадових та службових осіб; запропоновано власну класифікацію прав та обов'язків Ради національної безпеки і оборони України, як ключових елементів адміністративно-правового статусу; обґрунтовано доцільність удосконалення правових засад діяльності Ради національної безпеки і оборони України, шляхом внесення низки змін до Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України».

Так, автором удосконалено розуміння елементів адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України до яких віднесено: мету утворення цього органу та діяльності; його завдання та повноваження; сукупність прав і обов'язків; юридичну відповідальність самого органу та його посадових і службових осіб; особливості внутрішньоорганізаційної структури та взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень; уявлення про засади взаємодії Ради національної безпеки і оборони України з іншими органами публічної адміністрації, що реалізують владні повноваження у відповідній сфері; положення про удосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України шляхом розширення участі громадянського суспільства у здійсненні політики національної безпеки та оборони.

Також дістали подальший розвиток пропозиції щодо: 1) дослідження місця Ради національної безпеки і оборони України у системі публічної адміністрації; 2) розробки історіографії правового статусу Ради національної безпеки і оборони України, а також відповідної сфери публічного адміністрування в цілому; 3) дослідження змісту юридичної відповідальності Ради національної безпеки і оборони України, а також її посадових та службових осіб; 4) пропозиції щодо використання досвіду іноземних держав з

питань регулювання адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Крім зазначеного, у роботі містяться інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни здійсненого дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи А.В. Дашковської не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагому аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи автора.

Отже, результати дисертаційного дослідження А.В. Дашковської, які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, таких як діалектичний, класифікації та групування, історико-правовий, структурно-функціональний, порівняльно-правовий, структурно-логічний, статистичний та документального аналізу, моделювання, статистичний.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: науково-дослідній сфері – при подальшому вирішенні проблемних питань, пов'язаних з дослідженням адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ); нормотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства, що регламентує діяльність та визначає адміністративно правовий статус адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України (акт впровадження Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю Ради національної безпеки і оборони України); освітньому процесі – матеріали дисертаційного дослідження використовуються під час проведення занять із навчальних дисциплін «Публічне адміністрування», «Управління в правоохоронних органах», «Стратегічне управління в публічній сфері», «Забезпечення законності в публічному управлінні» та ін. (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація А.В. Дашковської викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (287 найменувань на 30 сторінках) та

додатків (на 31 сторінці). Загальний обсяг дисертації становить 255 сторінок, із яких обсяг основного тексту – 195 сторінок.

Анотація в стислій формі відображає основні тези дослідження, викладена українською та англійською мовами, доповнена переліком публікацій здобувача, у яких висвітлено основні результати дослідження.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, схарактеризовано ступінь наукової розробленості, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету дослідження, окреслено поставлені завдання наукового пошуку, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, описано використані методи пізнання, емпіричну базу, аргументовано наукову новизну отриманих результатів, зазначено про особистий внесок здобувача й інформацію щодо апробації матеріалів дисертації.

У **розділі 1** «Теоретико-правові засади функціонування Ради національної безпеки і оборони України» містяться дослідження щодо історіографії та сучасного стану дослідження правового статусу Ради національної безпеки і оборони України; місце Ради національної безпеки і оборони України у системі публічної адміністрації.

У **розділі 2** «Поняття та структура адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України» містяться дослідження щодо поняття та структури адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України; нормативно-правове регулювання адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України; права та обов'язки Ради національної безпеки і оборони України як елементи адміністративно-правового статусу; юридична відповідальність Ради національної безпеки і оборони України.

У **розділі 3** «Напрями удосконалення адміністративно-правового статусу РНБО України в контексті Європейського та Євроатлантичного курсу України» міститься характеристика зарубіжного досвіду публічного адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки і оборони;

перспективи вдосконалення адміністративно-правового статусу РНБО України в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано **висновки**, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію, мають високий рівень достовірності.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація А.В. Дашковської на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України» відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання – висвітлення правового аналізу адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують, на нашу думку, додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. У підрозділі 2.1 «Поняття та структура адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України» автор дисертаційного дослідження до елементів адміністративно-правового статусу РНБО України відносить: ціль утворення цього органу та діяльності; його завдання та повноваження; сукупність прав і обов'язків; юридичну відповідальність самого органу та його посадових і службових осіб; особливості внутрішньоорганізаційної структури та взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень. Проте до цього списку автор не відносить функції РНБО, які все ж таки зазначає у підрозділі 2.3. «Права та обов'язки Ради національної безпеки і оборони України як елементи адміністративно-правового статусу» (ст. 114-115).

2. У висновках автор дисертаційного дослідження пропонує доповнити Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України» положеннями щодо основних завдань Апарату Ради національної безпеки і

оборони України належить: опрацювання пропозицій, що вносяться на розгляд Ради національної безпеки і оборони України з питань, що належать до її компетенції; підготовка матеріалів на розгляд Ради національної безпеки і оборони України; підготовка проектів рішень Ради національної безпеки і оборони України; контроль за виконанням рішень Ради національної безпеки і оборони України; контроль за виконанням актів Президента України, забезпечення якого покладається на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

Проте, на мою думку, дане положення було б більш повно визначено, що допомогло б забезпечити якісне ефективне управління справами національної безпеки та оборони, як би ще до завдань РНБО віднести координацію діяльності органів влади та інших структур у сфері національної безпеки та оборони та аналіз ситуації з безпеки в Україні.

Ці зауваження і побажання є рекомендаційними, загалом не позначаються на позитивній оцінці дисертації та спрямовані на поглиблення наукової дискусії під час прилюдного захисту.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація А.В. Дашковської є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам. Дисертація А.В. Дашковської на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, що має вагоме теоретичне та практичне значення, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року, № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим

Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Анастасія Володимирівна Дашковська заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Доцент кафедри публічного
управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Людмила САВРАНЧУК

